

Sikkerhetsdatablad

Sikkerhetsdatablad etter (EF) nr. 1907/2006.

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket**1.1. Produktidentifikator**

Tettemørtel HyDra Crystal

UFI:

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Betongkleber - mørtel.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

HauCon Norge AS

Johan Follestad's vei 3 Tlf.: +47 31 30 25 00

NO-3474 Åros

Ansvarlig for sikkerhetsdatablad (e-mail): post@haucon.no**1.4. Nødtelefonnummer**

+47 22 59 13 00 (Giftinformasjonssentralen)

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon**2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen:**

Irriterende uorganisk produkt med fare for alvorlig øyeskade.

CLP (1272/2008): Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335

2.2. Merkingselementer**FARE**

Innholdsmerking: Portlandsement

H315: Irriterer huden.

H318: Gir alvorlig øyeskade.

H335: Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

P261: Unngå innånding av støv.

P280: Benytt vernehansker/verneklær/øyevern/ansiktsskjerm.

P305+P351 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom

P338+P310: dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER/en lege.

P403+P233: Oppbevares på et godt ventilert sted. Hold beholderen tett lukket.

2.3. Andre farer

Sement i produktet er kromreduert, men effekten avtar med tiden. Fare for krom-allergi kan ikke utelukkes.

PBT/vPvB: Innholdsstoffene er ikke PBT/vPvB i henhold til kriterier i REACH, vedlegg XIII.

Hormonforstyrrende egenskaper: Ingrediensene anses ikke som hormonforstyrrende stoffer i samsvar med kriteriene i forordning 2017/2100 eller forordning 2018/605.

AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler**3.2. Stoffblandinger:** Innhold: Silisiumdioksid (Ø>10 µm) (CAS: 14808-60-7)

Vekt%	Navn	CAS-nr.	EF-nr.	Indeks-nr.	REACH-reg.nr.	Klassifisering
30-<40	Portlandsement [#]	65997-15-1	266-043-4	-	-	Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335
10-25	Natriumkarbonat	497-19-8	207-838-8	011-005-00-2	01-2119485498-19	Eye Irrit. 2;H319
1-15	Vinsyre	87-69-4	201-766-0	-	01-2119537204-47	Eye Dam. 1;H318

[#] Innholdet av vannløselig kromat er under 2 mg/kg tørr sement. Innholder Kalsiumoksid.

Ordlyden av faresetningene - se avsnitt 16.

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding: Bring personen i frisk luft. Holdes i ro under oppsyn. Ved ubehag: Søk lege.

Hud: Børst forsiktig pulver av forurenset hud. Fjern straks tilsølte klær. Skyll huden i min. 15 min. og vask grundig med vann og såpe. Ved hudutslett, sår eller andre hudplager: Søk lege.

Øyne: Skyll straks med vann eller saltvann i minst 30 minutter. Evt. kontaktlinser fjernes og øyet spiles godt opp. Søk i alle tilfelle lege. Skyllingen fortsettes også under transport til lege/sykehus.

Svelging: Skyll straks munnen grundig og drikk rikelig vann. **Fremkall ikke oppkast.** Søk lege.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Irritasjon med rødme og smerter og risiko for alvorlig øyeskade. Gjentatt innånding av støv over lang tid kan gi lungesykdommer.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Ved kontakt med lege eller sykehus, vis dette sikkerhetsdatablad.

AVSNITT 5: Brannsløkkingstiltak

5.1. Sløkkingsmidler

Ikke brennbart. Mot omgivende brann: BRUK IKKE VANN (danner varme) - bruk kullsyra skum eller pulver.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Sløkkingsvann som har vært i kontakt med produktet, kan være etsende.

5.3. Råd til brannmannskaper

Unngå innånding av røykgasser. Bruk trykkluftmaske ved kraftig røykutvikling fra omgivende brann. Ved brann kan der dannes meget giftige gasser: Karbonoksider.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktede utslipp

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Bruk personlig verneutstyr - se avsnitt 8. Hindre at støv brer seg. Arbeidsrom må være godt ventilert.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Helles aldri ut i kloakken - se avsnitt 12. Informer de lokale myndigheter ved utslipp i omgivelsene.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Sølet samles opp og håndteres som kjemisk avfall. Hold pulver tørt og bruk støvsuger eller spade til å samle opp. Fortsett behandling av søl - se avsnitt 13.

6.4. Henvisning til andre avsnitt:

Se ovennevnte.

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Unngå støvdannelse og hindre at støv brer seg. Arbeidsrom må være godt ventilert. Unngå innånding av støv og kontakt med hud, og øyne. Skift straks forurenset tøy. Vask straks, hvis huden bliver forurenset. Det skal være adgang til vann og øyeskylleflaske.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforeneligheter

Tørt og i godt tillukket egnet beholder. Kalsiumoksid eller oppløsninger herav må ikke oppbevares i galvanisert emballasje eller spunse av lettmetall, da dette medfører utvikling av hydrogengass og herav farlig trykkstigning.

Forsvarlig, utilgjengelig for uvedkommende, adskilt fra matvarer, fôr, legemidler o.l.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Se bruksområder - avsnitt 1.

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personlig verneutstyr

8.1. Kontrollparametere:

Arbeidstilsynets grenseverdier (forskrift om tiltaks- og grenseverdier nr. 2248, 28.06.2021):

5 mg/m ³	E	Kalsiumhydroksid
10 mg/m ³		Sjenerende støv, Totalstøv
5 mg/m ³		Sjenerende støv, Respirabelt støv
2 mg/m ³	T	Kalsiumoksid
1 mg/m ³	E	Kalsiumoksid, respirabel fraksjon
1,5 mg/m ³		Amorf silisiumdioksid, Respirabelt støv
0,3 mg/m ³	K	α-kvarts, totalstøv
0,1 mg/m ³	K	α-kvarts, respirabelt støv

E: EU har en veiledende grenseverdi for stoffet.

T: Takverdi er en øyeblikksverdi som angir maksimalkonsentrasjon av et kjemisk stoff i pustesonen som ikke skal overskrides.

K = Kjemikalier som skal betraktes som kreftfremkallende

DNEL:	Eksponering	Verdi	Populasjon	Effekt
Portland sement	Langvarig, innånding	6,36 mg/m ³	Arbeider	Lokal
PNEC: Ingen.				

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personlig verneutstyr (fortsatt)

8.2. Eksponeringskontroll

Forholdsregler for å hindre eksponering: Ingen spesifikke.

Personlig verneutstyr:

Innånding: Åndedrettsvern normalt ikke nødvendig. Ved støvende arbeid: Bruk godkjent maske med partikkelfilter P2 (EN 149). Filtrene har begrenset brukstid (må skiftes). Les produsentens anvisninger.

Hud: Bruk vernehansker f.eks. av neopren eller nitrilgummi (EN374). Det har ikke vært mulig å finne data for gjennombruddstid av innholdsstoffene, så det må anbefales å skifte ut hansken ved søl på denne. Vernedrakt bør brukes ved tilsmussing i slik grad at vanlig arbeidstøy ikke beskytter mot hudkontakt med produktet.

Øyne: Tettsluttende vernebriller (EN166) ved støvende arbeid.

Passende miljømessige eksponeringskontroll: Ingen spesifikke.

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Fysisk tilstand:	Pulver/fast stoff
Farge:	Grå
Lukt:	Ingen
Smeltepunkt/frysepunkt (°C):	Ikke bestemt
Kokepunkt eller startkokepunkt og kokeområde (°C):	Ikke relevant
Antennelighet (fast stoff, gas):	Ikke bestemt
Nedre og øvre eksplosjonsgrense (vol.-%):	Ikke relevant
Flammepunkt (°C):	Ikke relevant
Selvantennelsestemperatur (°C):	Ikke relevant
Spaltingstemperatur (°C):	Ikke relevant
pH:	11,0 – 12,5 (i vann blanding)
Kinematisk viskositet (mm ² /s ved 40°C):	Ikke relevant
Løselighet:	Vann: > 5 g/L; Olje: Ikke løselig
Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann (logaritmisk verdi):	Ikke relevant
Damptrykk (hPa):	Ikke relevant
Tetthet og/eller relativ tetthet (kg/l):	1,2 - 1,6
Relativ damptetthet (luft=1):	Ikke relevant
Partikkelegenskaper:	Ikke bestemt

9.2. Andre opplysninger

$\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca}(\text{OH})_2 + 1155 \text{ kJ/kg CaO}$ (utvikler varme)

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Ingen data til rådighet.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilt ved anbefalt oppbevaring - se avsnitt 7. Reagerer ved kontakt med fukt fra luften og danner kalsiumhydroksid og varme. Kalsiumhydroksid omdannes lett til kalsiumkarbonat ved kontakt med luftens koldioksid.

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Ingen kjente.

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå kontakt med fukt og organisk material.

10.5. Uforenlige materialer

Reagerer kraftig med vann og syrer. I forbindelse med visse metaller (f.eks. aluminium, tinn og sink) dannes hydrogengass som sammen med luft kan danne eksplosive blandinger.

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Ved brann kan der dannes meget giftige gasser: Karbonoksider.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1. Opplysninger om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Akutt giftighet:	Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
Hudetsing/hudirritasjon:	Hudirritasjon – Skin Irrit. 2;H315
Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon:	Øyeskade – Eye Dam. 1;H318
Sensibilisering ved innånding eller hudkontakt:	Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
Arvestoffskadelig virkning på kjønnsceller:	Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
Kreftframkallende egenskaper:	Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
Reproduksjonstoksicitet:	Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
STOT — enkelteksponering:	Irritasjon av luftveiene – STOT SE 3;H335
STOT — gjentatt eksponering:	Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.
Aspirasjonsfare:	Basert på tilgjengelige data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger (fortsatt)

Fareklasse	Data	Test	Datakilde
Akutt giftighet:			
Inhalasjon	LC ₅₀ (kanin) = 5 mg/m ³ (Portlandsement) LC ₅₀ (rotte) = >6,04 mg/l/4H (Kalsiumoksid)	Ikke opplyst OECD 436	Leverandør ECHA
Dermal	LD ₅₀ (kanin) = >2000 mg/kg (Portlandsement) LD ₅₀ (kanin) = >2500 mg/kg (Kalsiumoksid)	Ikke opplyst OECD 402	Leverandør ECHA
Oral	LD ₅₀ = >2000 mg/kg (Portlandsement) LD ₅₀ (rotte) = >2000 mg/kg (Kalsiumoksid)	Ikke opplyst OECD 425	Leverandør ECHA
Etsning/irritasjon:	Etsende, hud og øyne, kanin (Kalsiumoksid)	OECD 404, 405	ECHA
Sensibilisering:	Ingen sensibilisering, mus (Kalsiumoksid)	OECD 429	ECHA
CMR:	Ingen CMR-effekter (Kalsiumoksid)	OECD 471, read-across	ECHA

Opptaksveier: Lungene, hud og mage-tarm-kanalen.

Symptomer:

Innånding: Støv virker irriterende med halssmerter og hoste.

Hud: Alvorlig hudirritasjon, spesielt ved fuktige forhold.

Øyne: Virker etsende med risiko for alvorlige øyeskader og blindhet.

Svelging: Irritasjon av munn, hals og mage med mageknip, oppkast (evt. blodig), diaré og lavt blodtrykk.

Kroniske effekter: Langvarig kontakt kan gi eksem. Hyppig innånding av støv gjennom lang tid øker faren for utvikling av lungesykdommer med alvorlig pustebesvær og lungeødem.

11.2. Opplysninger om andre farer

Ingen kjente.

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger**12.1. Giftighet**

Akvatisk	Data	Test (Medie)	Datakilde
Fisk	LC ₅₀ (Oncorhynchus mykiss, 96h) = 50,6 mg/l (Kalsiumoksid)	OECD 203 (FW)	ECHA
Krepsdyr	LC ₅₀ (Daphnia magna, 48h) = 49,1 mg/l (Kalsiumoksid)	OECD 202 (FW)	ECHA
Alger	LC ₅₀ (Pseudokirchneriella sub. 72h) = 184,57 mg/l (Kalsiumoksid)	OECD 201 (FW)	ECHA

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Kalsiumoksid omdannes lett til kalsiumhydroksid ved kontakt med luftens fukt. Kalsiumhydroksid omdannes lett til kalsiumkarbonat ved kontakt med luftens koldioksid. I vann atskilles det oppløste kalsiumhydroksid til kalsium og hydroksidioner.

Kalsiumoksid, kalsiumhydroksid og silisiumdioksid er uorganiske stoffer. Metoder til bestemmelse av den biologiske nedbrytbarhet gjelder ikke for uorganiske stoffer.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Kalsiumoksid og kalsiumhydroksid ventes ikke at bioakkumulere.

12.4. Mobilitet i jord

Ingen tilgjengelige/anvendelige data

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

Innholdsstoffene er ikke PBT/vPvB i henhold til kriterier i REACH, vedlegg XIII.

12.6. Hormonforstyrrende egenskaper

Ingen kjente.

12.7. Andre skadevirkninger

Utslipp i større mengder kan endre pH-verdien i vannmiljøet, og forrykke balansen i økosystemene.

AVSNITT 13: Sluttbehandling**13.1. Avfallsbehandlingsmetoder**

Rester og avfall bør ikke tilføres avløpsnett, men leveres for avfallsbehandling til godkjent mottak.

EAL-Kode: 17 01 06 (ikke-herdet produkt); 17 01 07 (herdet produkt)

Avfallstoffnummer: 7132 (Baser, uorganiske)

AVSNITT 14: Transportopplysninger

Ikke omfattet av transportreglene. (ADR/RID)

14.1. FN-nummer eller ID-nummer Ingen.

14.2. FN-forsendelsesnavn Ingen.

14.3. Transportfareklasse(r) Ingen.

14.4. Emballasjegruppe Ingen.

14.5. Miljøfarer Ingen.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk Ingen.

14.7. Sjøtransport i bulk i henhold til IMO-instrumenter Ikke relevant.

AVSNITT 15: Opplysninger om regelverk

15.1. Særlige bestemmelser / særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Barn og ungdom (personer under 18 år) skal ikke utføre arbeid med produktet. Ungdom over 15 år er imidlertid unntatt fra denne regelen hvis produktet inngår som et nødvendig ledd i en utdanning.

Skal bare brukes mens det vannløselige seksverdig krom er ≤ 2 mg/kg tørr sement.

Inneholder et reduserende stoff som reduserer det vannløselige seksverdig krom. Det reduserende stoffet er aktivt når det lagres på et tørt sted i 6 måneder etter angitt pakkedato. Kromatreduksjonen vil avta ved oppbevaring i fuktige omgivelser, f.eks. på byggeplasser. Åpnet emballasje må lukkes tett etter bruk, og produktet bør brukes opp så snart som mulig

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Produktet inneholder minst et stoff med eksponeringsscenario. RMM og OC herfra er innarbeidet i dette SDS.

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Ordlyd på H-setninger nevnt i punkt 2 & 3

H315: Irriterer huden.

H318: Gir alvorlig øyeskade.

H319: Gir alvorlig øyeirritasjon.

H335: Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

Forkortelser

CMR = Carcinogenicity, mutagenicity, reproductive toxicity

CSR = Chemical Safety Report

DNEL = Derived No-Effect Level

EC₅₀ = Effect Concentration 50 %

FW = Fresh Water (Ferskvand)

LC₅₀ = Lethal Concentration 50 %

LD₅₀ = Lethal Dosis 50 %

PBT = Persistent, Bioaccumulative, Toxic

PNEC = Predicted No-Effect Concentration

SW = Salt Water (saltvand)

vPvB = very Persistent, very Bioaccumulative

Datakilder

ECHA = REACH Registreringsdossier fra ECHA's hjemmeside.

RTECS = Register of Toxic Effects of Chemical Substances

EPA Ecotox = Environmental Protection Agency

IUCLID = International Uniform Chemical Database Information

Råd om særlig opplæring

Blandingen må kun brukes av personer som har fått grundig instruksjon i hvordan arbeidet skal utføres og som har kjennskap til innholdet i dette sikkerhetsdatabladet.

Ytterligere informasjon:

Blandingen blir ikke klassifisert som etsende på grunn av høy pH-verdi >11,5. Der forekommer test, der holder produktet unntatt for pH reglen.

I kontrast til pulveret, kan produktet, fortynnet med vann, forårsake alvorlig hudskade hos mennesker (alkalisk etsning), spesielt ved forlenget hudkontakt.

Endring i avsnitt:

Ikke relevant (2020/878)

Utarbeidet av: Alttox a/s - Tonsbakken 16-18 – DK-2740 Skovlunde - Tlf. 38 34 77 98 / PW – Kvalitetskontrol: PH